

Udtryk for Uvillie imod Privatskolerne? — Jeg kan ikke tilbageholde et Par yderligere Bemærkninger, som gjælde både de private og de offentlige Skoler, i Anledning af Uttringer, der i Dag falde fra den ærede Rigsdagsmand. Han fremstillede paa sin sædvanlige Niiske og indtrængende Maade den Uro og Angstelse, der kunde finde Sted med Hensyn til Børnens Udvikling i Skolerne. Det er en Uro, som enhver Fader, i hvilken Stilling han end er, har følt ved at sende sine Børn til Skolen; men det ærede Medlem maa forlade mig, naar jeg siger, at det er Noget, der lige meget gjælder Privatskoler og de offentlige Skoler; det er Noget, som hænger ved Skolelivet, og her gjælder det, at man maa tage de gode og de onde Sider med hinanden. Ganske vist kan man tænke sig et Hjem og en Undervisning, som absolut vil høre til de bedste, og som kan fritage Børnene for mange af den Fristelser og Ansættelser, der kunne fylde Forældrenes Sjæl med Uro og Angstelse for dem; men denne Undervisning har ogsaa sine Svagheder og kan under alle Omstændigheder ikke udføres i det Store, men kan kun finde Anvendelse hos de Faa, der befinde sig i en lykkelig Stilling. Jeg maa tilføie, at det ærede Medlem gjorde mig og Andre Uret, naar han troede, at Sagen fra os var tilfiet saaledes, som om Midlet imod de Fæder af anden Natur, i der nu true Samfundet i det Hele, og hvorom han ogsaa udtalte, sande og kraftige Ord, skulde kunne søges i den blotte, tomme Kundskab i at læse og skrive. Jeg tror ikke, at der fra min Side er brugt noget Udtryk, som kunde hentyde til, at dette skulde være min Mening, ihvorvel jeg indrømmer, at Læsning — hvorved jeg forstaaer en virkelig Lethed til at forstaa, hvad man læser i Modersmaalet — og Skrivning — hvorved jeg forstaaer Conen, til i det Hele at kunne udtrykke sine Tanker — ere store og mægtige Midler til at fremme hele den aandelige Udvikling, naar de bruges, medens de selvsølgelig ikke have Betydning, naar de ikke bruges. Jeg kan sige den ærede Rigsdagsmand, at jeg deri fuldstændig samstemmer med ham, og at det netop har været mit Niiske og mit Haab, at den Undervisning, hvorom her er Spørgsmaal, skulde bidrage til at give det frugtbringende Udbytte, skulde, som jeg tidligere har betegnet det, bidrage til, at den Livets Lærepeng, som blev medgivet, blev en virkelig Mønt og ikke blot en Negpenge. Jeg tror altsaa virkelig ikke, der er nogen stor Forskjel imellem vore Opfattelser. Naar det ærede Medlem har sagt, at der vel turde være Spørgsmaal om, hvorvidt det var mere end en blot Talemaade eller Prafer, hvad en Mand i Amerika, som jeg omtalte, har sagt, nemlig, at man, naar man ikke sørgede for en almindelig Ophøysning, maatte berede sig paa at udvide sine Fængsler, kan jeg forsikre ham, at han, naar han kjendte Noget til denne Mand's Virksomhed i det Hele, vilde være overbevist om, at disse Ord ere

udgaaede af en dyb Erfaring, en Erfaring af langt større Omraade, end de fleste Mennesker faae Leilighed til at erhverve. Naar det ærede Medlem vilde spørge mig, om man ogsaa kunde sige, at den samme Indflydelse vilde vise sig hos os, tør jeg vel ikke paatage mig her at henvisse til bestemte Tal eller til statistiske Ophøysninger; men efter det Kjendskab, jeg fra tidligere Tid har til kriminelle Forhold, er jeg indertid overbevist om, at det netop er de fuldstændig forsømte Børn, der give Massen af Forbrydere. Jeg tror ved disse Uttringer at have udtalt mig tilstræffelig med Hensyn til det, jeg netop fra den ærede Rigsdagsmands Standpunkt mente, at kunne forklare mig som Grund til hans for mig overraskende Optraeden i denne Sag, og at have sagt, hvorfor han i denne Henseende befunder sig paa en urigtig Wei. Der kunde jo ogsaa tænkes andre Grunde, der ogsaa ere komne frem iforgaars i et Medlems Foredrag, hvorved jeg ganske sikkert ikke skal røre med et Ord, men hvori det blandt Andet hed, at man skulde forstaae dette Lovforslag af Hensyn til den Minister, fra hvem det kom. Naar jeg yttter dette ligeoverfor den ærede Rigsdagsmand (Lermanen), skal jeg strax tilføie, at det paa ingen Maade sker, fordi der hos mig kan være den mindste Skygge af Tro paa, at saadanne Motiver skulde foreligge hos ham. For at enhver Tvivl derom skulde være hevet hos mig, behøvede jeg i Sandhed ikke at have hørt den varme og hjertelige Udtalelse til mig personlig, som sluttede hans Foredrag; min Overbevisning var allerede i Forveien lige saa stærk. Naar jeg saaledes ikke har kunnet forstaa, hvad der hos den ærede Rigsdagsmand skulde være Grunden til en saadan Optraeden, er det mig inddertid endnu usætteligere, hvad der kan være Grunden til denne Optraeden hos mange andre ærede Rigsdagsmand, hvoraf dog Nogle have antydet en Tilslutning i den Henseende, medens de i Virkeligheden staa paa et fra hans meget forskjelligt Standpunkt og ved tidligere Leilighed have lagt dette for Dagen. Naar disse ærede Rigsdagsmand have fremhævet enkelte Punkter, enkelte Hovedtanker i Loven, som de, tildels misforstaaende dem, have ment, de ikke kunne slutte sig til, er dette dog aabenbart Noget, som umulig kan være en tilstræffelig Grund til at forhindre en fortsat Forhandling og Udvikling, der dels kunde tjene til at høre de Misforstaaelser, som ere tilstede, dels kunde tjene til i forskellige Punkter at rette, hvad der mulig kunde rettes ved Overenskomst fra begge Sider. Det er dog vist, at hvad der omfattes af dette Lovforslag, i sine Hovedtræk er det, hvorpaa og hvortil der nu nærmest maa ses, i en Lov om Skolevesenets Reform, og hvori man med Hensyn til Hovedsagen maa være enig; de Spørgsmaal, der ikke alene for os, men overalt ere tilstede, hvor Undervisningsspørgsmaalet kommer frem, ere de, der ogsaa her komme under Behandling. Det er netop med